

✧ Texty na tento týden – L 16:10; Da 1-3; Zj 13:11-15; J 3:7; Da 4; Da 6

✧ Základní verš

„Král Daniela oslovil:“ (Da 2:47)

Bůh měl pro starověký Izrael velkolepý plán: „Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým“ (Ex 19:6). Toto království kněží se mělo stát svědkem pro celý svět, že Hospodin je jediným Bohem (Iz 43:10–12). Naneštěstí se národ neřídil svatým povoláním, které mu Bůh dal. Nakonec se proto dostal až do babylonského zajetí.

Je zajímavé, že Bůh dokázal využívat jednotlivce, aby o něm vydávali svědectví, a to i přes národní katastrofu, kterou bylo babylonské zajetí. Jinými slovy, prostřednictvím Daniela a jeho přátel, kteří se dostali do zajetí, mohl Bůh dosáhnout toho, co nebylo možné uskutečnit prostřednictvím celého národa. Tito muži byli příkladem, čím by starověký Izrael jako národ mohl být a co by mohl vykonat.

Ano, příběhy Daniela a jeho přátel se odehrávaly v čase, který byl ještě velmi vzdálen od „posledních dnů“. Ale v jejich životních příbězích můžeme najít rysy a charakteristiky, které nám mohou sloužit jako určitý model a vzor. Na základě Písma věříme, že dnes žijeme v poslední době a že jsme povoláni být svědky o Bohu ve světě, který nezná Boha, podobně jako pohané v Babyloně. V této lekci se tedy budeme chtít zamyslet nad tím, co se z příběhu Daniela a jeho přátel můžeme naučit i pro náš dnešní život.

✧ Týden ve zkratce:

- Být věrný v malém
- Danielova pokora
- Zlatá socha
- Obrácení pohanů
- Danielova věrnost
- Podněty k zamýšlení

NE 8. dubna – Být věrný v malém

Da 1:8-17 „⁸Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat. ... ¹⁷A Bůh dal těm čtyřem jinochům vědění a zběhlost ve veškerém písemnictví a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům.“

L 16:10 „Kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké; kdo je v nejmenší věci nepoctivý, je nepoctivý i ve velké.“

Dt 4:6-8 „⁶Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ ⁷Což se najde jiný veliký národ, jemuž jsou jeho bohové tak blízko, jako je nám Hospodin, náš Bůh, kdykoli k němu voláme? ⁸A má jiný veliký národ nařízení a práva tak spravedlivá jako celý tento zákon, který vám dnes předkládám?“

Za 8:23 „Toto praví Hospodin zástupů: V oněch dnech se chopí deset mužů z pronárodů všech jazyků pevně cípu roucha jednoho Judejce a řeknou: „Půjďme s vámi. Slyšeli jsme, že s vámi je Bůh.““

Da 1:12-15 „¹²Zkus to se svými služebníky po deset dní. Ať nám dávají k jídlu zeleninu a k pití vodu. ... ¹⁵Po uplynutí deseti dnů se ukázalo, že jejich vzhled je lepší; byli statnější než ostatní jinoši, kteří jedli královské lahůdky.“

PO 9. dubna – Danielova pokora

Da 2:26-28 „²⁶Král oslovil Daniela, který měl jméno Belšasar: „Jsi schopen oznámit mi sen, který jsem měl, a jeho výklad?“ ²⁷Daniel králi odpověděl: „Tajemství, na které se král ptá, nemohou králi sdělit ani mudrci ani zaklínači ani věštcí ani planetáři. ²⁸Ale je Bůh v nebesích, který odhaluje tajemství. On dal

králi Nebúkadnesarovi poznat, co se stane v posledních dnech. Toto je sen, totiž vidění, která ti prošla hlavou na tvém lůžku.“

Da 1:17 „A Bůh dal těm čtyřem jinochům vědění a zběhlost ve veškerém písemnictví a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům.“

Da 2:17-23 „¹⁷Pak Daniel odešel do svého domu a oznámil tu věc svým druhům, Chananjášovi, Míšaelovi a Azarjášovi. ¹⁸Vyzval je, aby prosili Boha nebes o slitování ve věci toho tajemství, aby Daniel a jeho druhové nebyli zahubeni se zbytkem babylonských mudrců. ¹⁹I bylo to tajemství Danielovi zjeveno v nočním vidění. Daniel dobrořečil Bohu nebes. ²⁰Promlouval takto: „Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky. Jeho je moudrost i bohatýrská síla. ²¹On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum. ²²Odhaluje hlubiny a skryté věci, poznává to, co je ve tmě, a světlo s ním bydlí. ²³Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest a chválu, neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu. Oznámils mi nyní, oč jsme tě prosili, oznámil jsi nám královu záležitost.““

Ga 6:14 „Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět.“

ÚT 10. dubna – Zlatá socha

Da 3:16-18 „¹⁶Šadrak, Měšak a Abed-nego odpověděli králi: „Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. ¹⁷Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivě pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. ¹⁸Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme.““

Da 3:1-6.13-15.28 „¹Král Nebúkadnesar dal zhotovit zlatou sochu, jejíž výška byla šedesát loket a šířka šest loket. Postavil ji na pláni Dúra v babylonské krajině. ²Král Nebúkadnesar poslal pro satrapy, zemské správce a místodržitele, poradce, správce pokladu, soudce, vysoké úředníky a všechny zmocněnce nad krajinami, aby přišli k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. ³Tehdy se shromáždili satrapové, zemští správcové a místodržitelé, poradci, správcové pokladu, soudcové, vysocí úředníci a všichni zmocněnci nad krajinami k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. Stáli proti soše, kterou postavil Nebúkadnesar. ⁴Hlasatel mocně volal: „Poroučí se vám, lidé různých národností a jazyků: ⁵Jakmile uslyšíte hlas rohu, flétny, cítery, harfy, loutny, dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnete a pokloníte se před zlatou sochou, kterou postavil král Nebúkadnesar. ⁶Kdo nezapadne a nepokloní se, bude v tu hodinu vhozen do rozpálené ohnivě pece.“ ... ¹³Tehdy Nebúkadnesar, rozlícen a rozhořčen, rozkázal přivést Šadraka, Měšaka a Abed-nega. Tito muži byli hned přivedeni před krále. ¹⁴Nebúkadnesar se jich otázel: „Je to tak, Šadraku, Měšaku a Abed-nego, že mé bohy neuctíváte a před zlatou sochou, kterou jsem postavil, jste se nepoklonili? ¹⁵Nuže, jste ochotni v čase, kdy uslyšíte hlas rohu, flétny, cítery, harfy, loutny a dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnout a poklonit se před sochou, kterou jsem udělal? Jestliže se nepokloníte, v tu hodinu budete vhozeni do rozpálené ohnivě pece. A kdo je ten Bůh, který by vás vysvobodil z mých rukou!“ ... ²⁸Nebúkadnesar zvolal: „Požehnan buď Bůh Šadrakův, Měšakův a Abed-negův, který poslal svého anděla a vysvobodil své služebníky, kteří na něj spoléhali. Přestoupili královo slovo a vydali svá těla, aby nemuseli vzdát poctu a klanět se nějakému jinému bohu než Bohu svému.““

Zj 13:11-15 „¹¹Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vyvstala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. ¹²Z pověření té první šelmy vykonává veškerou její moc. Nutí zemi a její obyvatele, aby klekali před první šelmou, které se zahojila její smrtelná rána. ¹³A činí veliká znamení, dokonce i oheň z nebe nechá před zraky lidí sestoupit na zem. ¹⁴Bylo jí dáno dělat znamení ke cti první šelmy a svádět jimi obyvatele země; rozkazuje obyvatelům země, aby postavili sochu té šelmě, která byla smrtelně zraněna mečem, a přece zůstala naživu. ¹⁵Je jí dáno, aby do sochy té šelmy vdechla život, takže ta socha mluvila a vydala rozkaz, že zemřou všichni, kdo před ní nepokleknou.“

ST 11. dubna – Obrácení pohanů

Da 4:31-34 „³¹„Když uplynuly ty dny, pozdvihl jsem já, Nebúkadnesar, své oči k nebi a rozum se mi vrátil. Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého, neboť jeho vladařská moc je věčná, jeho království po všechna pokolení. ³²Všichni obyvatelé země jsou považováni za nic. Podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země. Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce a ptát se ho: „Co to děláš?“ ³³Tou dobou se mi vrátil rozum a ke slávě mého království mi opět byla vrácena má důstojnost a lesk. Moje královská rada a hodnostáři mě vyhledali, opět jsem byl dosazen do svého králov

stvy a byla mi přidána mimořádná velikost. ³⁴Nyní tedy já, Nebúkadnesar, chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc ponížít.“

Da 4:26-30 „²⁶Uplynulo dvanáct měsíců. Král se procházel po královském paláci v Babylónu ²⁷a řekl: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ ²⁸Ještě to slovo bylo v ústech krále, když se snesl hlas z nebe: „Tobě je to řečeno, králi Nebúkadnesare: Tvé království od tebe odešlo. ²⁹Vyženu tě pryč od lidí a budeš bydlet s polní zvěří. Dají ti za pokrm rostliny jako dobytku. Tak nad tebou uplyne sedm let, dokud nepoznáš, že Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že je dává, komu chce.“ ³⁰V tu hodinu se to slovo na Nebúkadnesarovi splnilo. Byl vyhnán pryč od lidí, pojídal rostliny jako dobytek, jeho tělo bylo skrápěno nebeskou rosou, až mu narostly vlasy jako perly orlům a nehty jako drápy ptákům.“

J 15:5 „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojně ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic.“

Sk 17:28 „Nebot' v něm žijeme, pohybujeme se, jsme, jak to říkají i někteří z vašich básníků: „Vždyť jsme jeho děti.““

Da 5:22.23 „²²Ani ty, jeho synu Belšasare, jsi nepontžil své srdce, ačkoli jsi o tom všem věděl, ²³ale povýšil ses nad Pána nebes. Přinesli před tebe nádoby z jeho domu a pil jsi z nich víno ty i tvoji hodnostáři, tvé ženy i ženiny, a chválil jsi bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteří nic nevidí, neslyší ani nevědí. Boha, v jehož rukou je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil.“

ČT 12. dubna – Danielova věrnost

Da 6:4.5 „⁴Daniel pak vynikal nad říšské vládcy a satrapy, neboť v něm byl mimořádný duch. Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím. ⁵Tu se říšští vládcové a satrapové snažili nalézt proti Danielovi záminku ohledně jeho správy království, ale žádnou záminku ani zlé jednání nalézt nemohli, neboť byl věrný. Žádnou nedbalost ani zlé jednání na něm neshledali.“

Zj 13:4-17 „⁴Klekali před drakem, protože dal té šelmě svou moc, a klekali také před šelmou a volali: „Kdo se může rovnat té dravé šelmě, kdo se odváží s ní bojovat?““ ⁵A bylo jí dáno, aby mluvila pyšně a rouhavě a měla moc po čtyřicet dva měsíce. ⁶A tak otevřela ústa a rouhala se Bohu, jeho jménu i jeho příbytku, všem, kdo přebývají v nebi. ⁷A bylo jí dáno, aby vedla válku proti svatým a aby nad nimi zvítězila. Dostala moc nad každým kmenem, národem, jazykem i rasou; ⁸budou před ní klekat všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od stvoření světa zapsána v knize života, v knize toho zabitého Beránka. ⁹Kdo má uši, slyš! ¹⁰Kdo má jít do zajetí, půjde do zajetí. Kdo má zemřít mečem, musí mečem zemřít. Teď musí Boží lid osvědčit trpělivost a víru. ¹¹Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vystala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. ¹²Z pověření té první šelmy vykonává veškerou její moc. Nutí zemi a její obyvatele, aby klekali před první šelmou, které se zahojila její smrtelná rána. ¹³A činí veliká znamení, dokonce i oheň z nebe nechá před zraky lidí sestoupit na zem. ¹⁴Bylo jí dáno dělat znamení ke cti první šelmy a svádět jimi obyvatele země; rozkazuje obyvatelům země, aby postavili sochu té šelmě, která byla smrtelně zraněna mečem, a přece zůstala naživu. ¹⁵Je jí dáno, aby do sochy té šelmy vdechla život, takže ta socha mluvila a vydala rozkaz, že zemřou všichni, kdo před ní nepokleknou. ¹⁶A nutí všechny, malé i veliké, bohaté i chudé, svobodné i otroky, aby měli na pravé ruce nebo na čele cejch, ¹⁷aby nemohl kupovat ani prodávat, kdo není označen jménem té šelmy nebo číslicí jejího jména.“

Da 6:17 „Král tedy poručil, aby přivedli Daniela a vhodili ho do jámy, v níž byli lvi. Danielovi řekl: „Kéž tě tvůj Bůh, kterého stále uctíváš, vysvobodí.““

PÁ 13. dubna – Podněty k zamyšlení

„Danielova prorocktví si zasluhují naši zvýšenou pozornost, protože se týkají doby, ve které žijeme. Jsou myšlenkově spojena s poslední knihou Nového zákona a Bůh každému, kdo je studuje, slibuje, že obdrží zvláštní požehnání. V knize Daniel čteme ‚Prozíraví se poučí‘ (Da 12,10) a ve Zjevení Jana se píše: ‚Blaze tomu, kdo předčítá slova tohoto prorocktví, a blaze těm, kdo slyší a zachovávají, co je tu napsáno.‘ (Zj 1,3)“ (PK 547.548; NUD 205)

Knihu Daniel často vnímáme především v kontextu vzestupu a pádu království (Da 2), soudu (Da 7,22.26; 8,14) a závěrečného vysvobození Božího lidu v čase soužení (Da 12,1). Tento týden jsme si však ukázali, že v knize Daniel můžeme najít i příklady osobní, vnitřní připravenosti na příchod soužení

a pronásledování. V tomto smyslu nám kniha Daniel přináší velmi důležité poselství. Pokud nebudeme mít s Bohem osobní zkušenost, pak nás pouhé znalosti o „znamení šelmy“, „čase soužení“ nebo příchodím pronásledování nezachrání (ba právě naopak, mohou být pro nás přitěžující). Více než cokoli jiného se potřebujeme „narodit znovu“. To je zkušenost, kterou měl Daniel se svými přáteli a kterou prožil pravděpodobně i Nebúkadnesar.

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o Danielově modlitbě (Da 9,3–19). Jak tato modlitba ukazuje na Danielovo chápání milosti? Jak vnímal Boží lásku a záchranu? Proč se Daniel spoléhal na Boží milost, ne na vlastní dobrotu nebo na vlastní dobré skutky? Proč je důležité o této pravdě nejen vědět, ale skutečně ji prožívat?

Da 9:3-19 „³Obrátil jsem se k Panovníku Bohu, abych ho vyhledal modlitbou a prosbami o smilování v postu, zíněním rouchu a popelu. ⁴Modlil jsem se k Hospodinu, svému Bohu, a vyznával se mu slovy: „Ach, Panovníku, Bože veliký a hrozný, který dbáš na smlouvu a milosrdenství vůči těm, kteří tě milují a dodržují tvá přikázání! ⁵Zhřešili jsme a provinili se, jednali jsme svévolně, bouřili se a uchýlili od tvých přikázání a soudů. ⁶A neposlouchali jsme tvé služebníky proroky, kteří mluvili ve tvém jménu našim králům, našim velmožům, našim otcům a všemu lidu země. ⁷Na tvé straně, Panovníku, je spravedlnost, na nás je zjevná hanba až do tohoto dne; je na každém judském muži, na obyvatelích Jeruzaléma, na celém Izraeli, na blízkých i dalekých, ve všech zemích, do nichž jsi je rozehnal pro jejich zpronevěru, které se vůči tobě dopustili. ⁸Hospodine, na nás je zjevná hanba, na našich králich, na našich velmožích a na našich otcích, neboť jsme proti tobě zhřešili. ⁹Na Panovníku, našem Bohu, závisí slitování a odpuštění, neboť jsme se bouřili proti němu ¹⁰a neposlouchali jsme Hospodina, našeho Boha, a neřídili se jeho zákony, které nám vydával skrze své služebníky proroky. ¹¹Celý Izrael přestoupil tvůj zákon a odchýlil se a neposlouchal tebe. Na nás je vylita kletba a zlořečení, jak je o tom psáno v zákoně Mojžíše, Božího služebníka, protože jsme proti tobě hřešili. ¹²Dodržel jsi své slovo, které jsi promluvil proti nám a proti našim soudcům, kteří nás soudili, že uvedeš na nás zlo tak veliké, že takové nebylo učiněno pod celým nebem; tak bylo učiněno v Jeruzalémě. ¹³Jak je psáno v zákoně Mojžíšově, přišlo na nás všechno to zlo. Neprosili jsme Hospodina, svého Boha, o shovívavost a neodvrátili se od svých nepravostí a nejednali prozřavě podle jeho pravdy. ¹⁴Proto Hospodin bděl nad tím zlem a uvedl je na nás, neboť Hospodin, náš Bůh, je spravedlivý ve všech svých činech, které koná, ale my jsme ho neposlouchali. ¹⁵Nyní, Panovníku, náš Bože, který jsi svůj lid vyvedl z egyptské země pevnou rukou, a tak sis učinil jméno, jaké máš až dodnes, zhřešili jsme, byli jsme svévolní. ¹⁶Panovníku, nechť se, prosím, podle tvé veškeré spravedlnosti odvrátí tvůj hněv a tvé rozhořčení od tvého města Jeruzaléma, tvé svaté hory, neboť pro naše hříchy a viny našich otců je Jeruzalém a tvůj lid tupen všemi, kteří jsou kolem nás. ¹⁷Nyní tedy, Bože náš, slyš modlitbu svého služebníka a jeho prosby o smilování a rozjasni tvář nad svou zpustošenou svatyní, kvůli sobě, Panovníku. ¹⁸Nakloň, můj Bože, své ucho a slyš, otevři své oči a viz, jak jsme zpustošeni my i město, které se nazývá tvým jménem. Vždyť ne pro své spravedlivé činy ti předkládáme své prosby o smilování, ale pro tvé velké slitování. ¹⁹Panovníku, slyš! Panovníku, odpusť! Panovníku, pozoruj a jednej! Neprodlévej! Kvůli sobě, můj Bože! Vždyť tvé město i tvůj lid se nazývá tvým jménem.““

2. Uvažujte o situacích, do kterých se dostali tři mládenci (Da 3) a Daniel (Da 6). Jakým způsobem do jejich náboženské zkušenosti zasahovala politická moc? V čem jsou si tyto dva příběhy podobné, v čem se naopak odlišují? Co se z obou příběhů můžeme naučit o vlastním věrném svědectví?

3. Jak bys vysvětlil koncept „nového narození“? Proč Ježíš říká, že se „musíme narodit znovu““

J 3:7 „Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu.“

